

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Författningsförslag med anledning av Riksförsäkringsverkets remissyttrande över promemorian Starkare ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare att minska sjukfrånvaron (DS 2002:63)

Inledning

Arbetsgivarverket vill inledningsvis framhålla att det är mycket svårt att ta ställning till så viktiga och komplexa lagförslag som rör så stora ekonomiska värden med denna korta svarstid. Lagtexten är bitvis oklar och ingen författningskommentar eller övrig beskrivning bifogas. Det enda ytterligare underlaget som tillhandahålls är Riksförsäkringsverkets yttrande över promemorian Starkare ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare att minska sjukfrånvaron (Ds 2002:63).

Arbetsgivarverkets inställning beträffande frågor om ekonomiska drivkrafter för arbetsgivare framgår av Arbetsgivarverkets yttrande över Ds 2002:63. Arbetsgivarverkets synpunkter kvarstår vad gäller att ett ökat ansvar för arbetsgivare måste följas av ett ökat inflytande för att ge effekt. Arbetsgivarverket anser inte att en omfördelning av kostnaderna för sjukfrånvaron är rätt åtgärd för att minska sjukfrånvaron. Individens ansvar måste betonas mer. Arbetsgivarens kostnadsansvar måste tidsbegränsas. Förslaget ger en ökad börda för arbetsgivare med många kvinnor och äldre anställda. Förslaget ger en ökad administration. Vad gäller ökad administration se vidare under "Synpunkter på författningsförslaget, 4 § Lagen om sjuklön.

Arbetsgivarverket anser att det är positivt att det nu aktuella förslaget rör hela arbetsmarknaden och inte bara de offentliga arbetsgivarna.

Ikraftträdande

Arbetsgivarverket ifrågasätter den korta genomförandetiden. Det kan inte vara Riksförsäkringsverkets sak att bedöma om systemet är enkelt att administrera för arbetsgivare och om förslaget går att genomföra till den 1 juli 2003. Beräkningen av sjukavdrag regleras i centrala kollektivavtal. Dessa bestämmelser måste omförhandlas med anledning av de föreslagna ändringarna. Vidare måste de datasystem som används för löneutbetalningar anpassas till de nya reglerna.

Riksförsäkringsverket kritiserar i sitt remissyttrande förslaget i Ds 2002:63 på en rad punkter. Riksförsäkringsverket skriver bl.a. att man ”anser att innan ett förslag av denna genomgripande karaktär ska genomföras måste det föregås av en analys av de effekter som förslaget får för arbetsgivare, individ och samhälle.” Riksförsäkringsverket anser dock att deras förslag kan genomföras från den 1 juli 2003 trots att det i stora delar överensstämmer med Ds 2002:63. Arbetsgivarverket anser att det behov av analys av de effekter som gäller nämnda Ds även gäller det nu lämnade förslaget som grundar sig på Riksförsäkringsverkets remissyttrande.

Kostnadsansvaret

Arbetsgivarverket anser att en förutsättning för att arbetsgivare ska åläggas ett ekonomiskt ansvar för de anställdas sjukskrivning är att arbetsgivaren också har en reell möjlighet att påverka sjukskrivningen. Det aktuella lagförslaget ger arbetsgivaren ansvar för kostnaderna men ingen möjlighet att påverka det beslut som leder till kostnader. Arbetsgivarverket vill här hänvisa till Socialdepartementets egen promemoria ”Åtgärder för ökad precision vid sjukskrivning” och proposition 2002/03:89 Förändringar inom sjukförsäkringen för ökad hälsa i arbetslivet. Där ges en utmärkt problembeskrivning av hur sjukskrivningsprocessen går till idag. Nu gällande regler följs i stor utsträckning inte av försäkringskassan och intygsskrivande läkare. Denna process kan inte arbetsgivaren påverka. Det är därför principiellt fel att lägga ansvar för de kostnader som sjukskrivningen medför på arbetsgivaren.

Arbetsgivare åläggs genom förslagen ett kostnadsansvar som inte är begränsat i tid. En sådan ordning är enligt Arbetsgivarverket i grunden oacceptabel.

Höjning av ersättningstaket

Förslaget innebär en höjning av den lagreglerade ersättningsnivån med 20 procent på lönedelar över basbeloppstaket. Arbetsgivarverket ifrågasätter om det är rätt tidpunkt att införa ökade ekonomiska incitament för individer att vara sjukskrivna. Arbetsgivarverket anser också att det först måste göras kostnadsberäkningar som underlag för hur förslaget kommer att påverka arbetsgivarnas kostnader.

Synpunkter på författningsförslagen

4 § Lagen om sjuklön

För att arbetsförmågan ska anses vara nedsatt under sjuklöneperioden då 20 procent sjuklön ska betalas krävs att arbetstagaren ska ha rätt till sjukpenning enligt AFL. Detta innebär att arbetsgivaren måste få bekräftat från försäkringskassan att arbetstagaren har rätt till sjukpenning. Bestämmelsen i 20 kap 9b § AFL måste därför kompletteras med att försäkringskassan måste underrätta arbetsgivaren om att arbetstagaren har rätt till sjukpenning, inte bara när arbetstagaren *inte* har rätt till sjukpenning. En sådan hantering medför kraftigt ökad administration och medför också en risk för att arbetstagaren får vänta på denna del av ersättningen vid sjukdom.

Arbetsgivaren ska således först underrätta försäkringskassan om att sjukperioden fortsätter efter den första sjuklöneperiodens slut. Försäkringskassan behöver sedan underrätta arbetsgivaren om att arbetstagaren har rätt/inte har rätt till sjukpenning då detta är avgörande för om arbetsgivarens ska betala ut sjuklön med 20 procent. Om arbetstagaren har flera arbetsgivare måste försäkringskassan underrätta samtliga. Arbetsgivarverket ifrågasätter starkt denna ökade administration i sjukförsäkringsärenden.

6 § Lagen om sjuklön

Enligt nu gällande bestämmelser betalas sjuklön under de första 14 dagarna endast för dagar som arbetstagaren gått miste om lön och andra anställningsförmåner. Sjuklönen utgör 80 procent av det den anställde gått miste om per dag. Enligt förslaget ska sjuklönen kalenderdagsberäknas fr.o.m. dag 15. Det är oklart om avsikten är att sjuklönen även efter dag 15 endast ska betalas för arbetsdagar, trots att den då ska kalenderdagsberäknas.

7 § Lagen om sjuklön

Det är oklart vad som avses med ”samma nedsättning av arbetsförmågan”. Enligt uppgift från socialdepartementet avses den del av arbetsförmågan som avser arbete hos den aktuella arbetsgivaren. Avsikten med formuleringen är att undvika att en arbetsgivare ska bli skyldig att betala sjuklön för en sjukfrånvaro för en egenföretagare med blandad inkomst. Detta bör förtydligas i lagtexten.

17 § Lagen om sjuklön

I paragrafen anges att ”En *arbetsgivare* vars sammanlagda lönekostnader ...” Arbetsgivarverket förutsätter att det med arbetsgivare också avses att små myndigheter ska omfattas av högkostnadsskyddet. Arbetsgivarverket vill återigen framhålla att det i staten finns ett antal små myndigheter. Det finns i den statliga sektorn fn. ca 60 myndigheter med upp till 30 anställda. Myndigheter med få anställda löper stor risk att drabbas av höga kostnader på samma sätt som små företag. Ett högkostnadsskydd måste därför gälla även för små myndigheter.

17a § Lagen om sjuklön

Arbetsgivarverket ifrågasätter konstruktionen av högkostnadsskyddet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska högkostnadsskyddet begränsas till 80 respektive 20 procent av högsta belopp för sjukpenninggrundande inkomst enligt AFL. Arbetsgivarverket anser att ett högkostnadsskydd bör omfatta hela den kostnad som arbetsgivaren haft för sjuklön, dvs. även över basbeloppstaket. Ingen begränsning till basbeloppstaket bör därför göras.

Enligt lagförslaget ska vidare ersättning utgå till arbetsgivare vars kostnader för sjuklön överstiger ett belopp som utgör 75 procent av den årliga sjuklönekvoten. Den årliga sjuklönekvoten är enligt RFV: s yttrande ”den årliga sjuklönesummans andel av den totala årliga lönesumman”. En sådan kvot kan, såvitt Arbetsgivarverket kan se, beräknas först när ett helt år har förflutit och den årliga sjuklönesumman och den totala lönesumman har fastställts. Det innebär

att eventuell ersättning inte kan betalas ut förrän i efterskott. I vissa fall upp till ett år i efterskott. Detta i kombination med att ersättning bara ska betalas för utgifter upp till basbeloppstaket gör att försäkringen, enligt Arbetsgivarverkets mening, inte kommer att fylla sitt ändamål.

Förslag till lag om ändring i Socialavgiftslagen

Det är omöjligt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslaget eftersom det inte bifogas någon beräkning av sänkningen av sjukförsäkringsavgiften. Arbetsgivarverket förutsätter dock att arbetsgivarna kommer att kompenseras genom en reducering av sjukförsäkringsavgiften som därmed medför en sänkt arbetsgivaravgift.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Birgitta Isaksson Pérez. I den slutliga handläggningen deltog enhetschef Karl Pfeifer, enhetschef Elisabet Sundén Ingeström och socialförsäkringsexpert Karin Lien, föredragande.

Birgitta Isaksson Pérez
Generaldirektör

Karin Lien
Socialförsäkringsexpert